

Dislokasjoner: Kulturforflytninger i den tidligmoderne periode (1400-1700)

Beskrivelse



Prosjektgruppen består av 15-20 forskere innenfor tidligmoderne studier ved Universitetet i Oslo - fast ansatte, postdoktor- og doktorgradsstudenter. De arbeider innen språk-, litteratur- og idéfag. Det er allerede avholdt en rekke forskningsseminarer med temaer knyttet til prosjektet.

Med "kulturflytning" menes at en kulturs tekster og annet kulturelt materiale på forskjellige måter tas opp i en annen kultur. Dette omfatter teori og praksis innen oversettelse, imitasjon, kommentar, kollasjoning, gjenfortolkning, og den tidligmoderne epokens sjangeroverføring. Prosjektgruppen vil også studere kulturelle og språklige konsekvenser av geografiske forflytninger (reising, erobring, kolonisering). Vi fokuserer spesielt på den tidligmoderne epokens rikholdige paratekstuelle materiale (forord osv), fordi vi her i særlig grad kan finne førstehåndsinformasjon om hvordan i utgangspunktet fremmed stoff ble rekontekstualisert.

Snarere enn å anse forflytningene som rene lån og dermed som en bekreftelse på kontinuitet og tradisjon, studerer prosjektgruppen dem som tegn på diskontinuitet, kulturell konflikt og endring, derav ordet dislocations som tittel for prosjektet.

Det er ikke mulig å komme fram til en enhetlig og harmoniserende fortolkning av dette store feltet. Men gruppen studerer eksempler på kulturforflytninger innenfor og mellom forskjellige nasjonale og overnasjonale intellektuelle miljø.



Det har vært to hovedakser i gruppens arbeid. Den første aksen er en kollektiv utforskning av hvordan tekstflytninger legitimeres – eller avvises – i den tidligmoderne perioden som aktverdig imitasjon eller forkastelig plagiat. Den andre hovedaksen er en studie av de tidlige oversettelsene og utgavene av Sir Thomas More's *Utopia* (1516). Begge disse delprosjektene vil i løpet av 2008 lede frem til bokutgivelser.

Utgangspunktet for boken ***Borrowed Feathers: Plagiarism and the Limits of Imitation in Early Modern Europe*** (Unipub, juni 2008) er en erkjennelse av at plagiatbegrepet svært ofte er blitt anvendt på en anakronistisk måte i forhold til tidligmoderne litteratur. I den tidligmoderne perioden var "imitasjon" av andre forfattere ansett som legitim, ja som en estetisk nødvendighet, en basis for de tekstflytninger prosjektet som helhet studerer. Likevel ser man ofte at moderne forskere tar sin egen opplevelse av ukomfortabel tekstlig nærhet som tilstrekkelig bevis for at plagiat har funnet sted, uten å vurdere om man har å gjøre med en skriftpraksis som den gang var tillatelig. For å studere "tidligmoderne plagiat" må man derfor frigjøre seg fra romantiske originalitetsidealer som lever videre i det 21. århundre. Dette betyr imidlertid ikke at man ikke finner hyppige debatter og disputer mellom forfattere som anklaget hverandre for å plyndre, stjele og tilrane seg andre forfatteres tekster. Men disse konfliktene må studeres som del av den bredere imitasjonskulturen de opptrer innenfor. I boken skjer dette gjennom fjorten case-studier som alle på ulikt vis belyser hvordan grensen mellom aktverdig imitasjon og forkastelig plagiat dras opp og forhandles frem i det tidligmoderne Europa.



Utopia*-delen** av prosjektet tar for seg de såkalte paratekstene (forord osv.) i alle de oversettelsene og utgavene av Mores bok som ble utgitt før 1650. Resultatet av arbeidet vil bli en bok som inneholder alle de aktuelle paratekstene både i original og i engelsk oversettelse. Dessuten inneholder boken en rekkes essays (ett per språkområde), der det gjøres rede for omstendighetene rundt de forskjellige utgivelsene og for deres betydning i den samtidige kulturelle og politiske kontekst. Et innledende kapittel tar for seg de latinske utgavene av *Utopia* fra førsteutgaven i 1516 frem til 1631 og én latinsk paratekst (som ikke tidligere er publisert i noen moderne utgave) blir utgitt og oversatt. Dette kollektive arbeidet vil få tittelen ***Transferring Utopia in Early Modern Europe: The Vernacular Paratexts. I forordet sier redaktøren Terence Cave følgende: «What we have aimed to do is provide a comprehensive map of the transfer of *Utopia* across the vernaculars in early modern Europe, with enough contextual and interpretative analysis to allow its plural trajectories to be grasped as a single complex phenomenon. Some of the pathways that More's work follows are highly individual, taking advantage of particular cultural or political conjunctions; others prove to be connected, sometimes obscurely or surprisingly. No study has yet attempted to trace out these various transformations and intersections in their concrete manifestation as moments in the history of a book, and it is hoped that this volume may provide a model for studies of clusters of paratexts that mediate the cross-cultural movement of other key works.»

